

СНН

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

Пешта, 1838–1849.

Будимпешта, 19. јул 2007.

Нова серија, г. XVII, бр. 29

Слава у Грабовцу

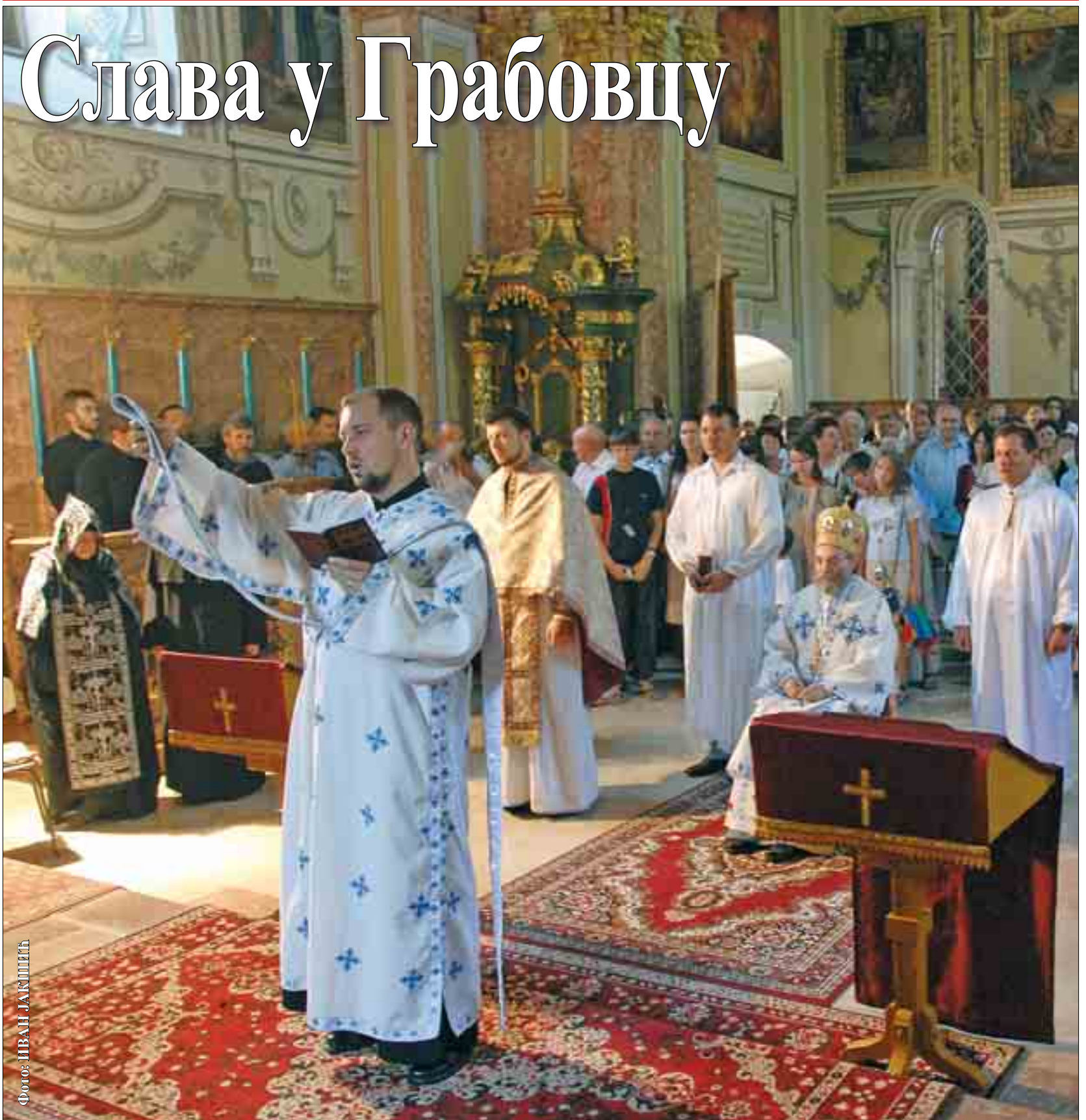

Фото: ИВАН ЈАКШИЋ

У Републици Црној Гори Будва се сматра једним од најстаријих насеља на Јадрану. Приморски град има око 10.000 становника и омиљено је летовалиште многобројних туриста.

Центар црногорског туризма је познат и по идеалним плажама, ноћном животу. Током 2005. регистровано је 250.000 гостију са 1,6 милиона ноћења што указује на чињеницу да ово насеље спада међу најпопуларније туристичке дестинације... Тако је бар до сада било, међутим, последњи боравак у овом приморском граду променио је веома позитивне утиске од пре две године...

Оно што је приметно јесте да је спласнуо број возила са иностраним регистрацијама: примера ради, видели смо мање аутомобила са мађарским па и српским регистрацијама у случају којих је код неких опстала она „стара“ у знак сећања на некадашњу заједничку Државну заједницу Србије и Црне Горе, док су је други већ заменили на актуелну...

Дуж обале, где се ређају угоститељски објекти, пре свега, ресторани и клубови те продавнице, мање је гостију, штавише, мање је и продавача... Док су 2005. трговци све до будванског Старог града окупирали један део шеталишног дела, ове године, није их било, као да су нестали: само је Сајам дочекивао потенцијалне купце који су, наравно, радо куповали јер је често пута било сајамског попушта.

Ресторани и клубови... Тек они на гласу су били пуни, док су остали лебдели празни „између воде и земље“. Ако су се неки од гостију ипак тамо нашли, морали су дебело наплатити (некако су морали надо-

Лице и наличје Будве

кнадити унапред планирани приход који се никако није хтео остварити)... Како би привукли публику, многи су ангажовали естрадне уметнике. Од њих, било је таквих који су поштено одрадили свој део посла (Неда Украден, Халид Муслимовић, Дара Бубамара), било је и оних који нису испоштовали договор (Никола Роквић због малог броја публике није запевао, већ је након краћег времена напустио угоститељски објект а онима који су унапред платили карту није

враћен новац, добили су само по једно пићенце) а најгоре су прошли они који су очекивали унапред најављеног Цеја Рамадановског, према многим најсимпатичнијег Циганина на свету који, међутим, уопште није дошао на унапред најављену забаву!

Музика се, иначе, често пута није могла уживати јер су се угоститељски објекти такмичили ко ће бити гласнији па је на крају испало испреплетено крештање на крају чега се чуло само „бум, бум, бум, бум“.

Све на исти калуп који уме да проузрокује синтетисајзер и турбо, односно, техно фолк...

Она стара, српска народна у потпуности је ишчезла... Тек једанпут се чула изворна тамбурашка музика а на једном другом месту свирци из Врњачке Бање су се потрудили да бар малчице ублаже потиснутост истинских вредности српског народног мелоса. Штавише, кад су чули да смо из Мађарске, засвирали су нам „Az a szép, az a szép, akinek a szeme kék“...

Угоститељи су се према гостима, па тако и према нама, понашали различито! Једни су се фер, поштено понели, други су нашли различите изговоре како би могли повисити цене одређених услуга, док су трећи, без трептаја и икакве гриже савести наплатили нам примера ради пиће са повишеном ценом, иако су претходно рекли шта колико кошта...

На плажи, ситуација је слична... Испробали смо пет-шест локација како бисмо пронашли најидеалнију плажу са најидеалнијом услугом... Било је места где нам је конобар, аико смо поштено исплатили цену најмлења сунцобрана и лежачки, увредљиво добацио да је забрањено пити било шта што не потиче из њиховог бара. Други су без питања затворили сунцобран означивши тиме „фајронт“ иако смо још намеравали да останемо на плажи, трећи нам, ни након три позива, није пришао – идеалну плажу са идеалним послужењем пронашли смо пред сам крај летовања: особље се, према нама, заиста потрудило да нам пружи максималну услугу долавши на крају дана „да нас радо очекују и сутрадан“. И ми смо се, наравно, имајући у виду пажљивост и услужност, радо вратили.

Цене су, иначе, на Будванској ривијери прихватљиве... Но, већ су за време нашег боравка најављене нове повишице до којих је, у року од протекле две године, дошло поготово у ценама некретнина. Просто је невероватно, колико су Руси откупили некретнина у Црној Гори. Та чињеница је проузроковала огромно поскупљење: док се један апартаман у Будви од 60 м² пре две године могао откупити за 50.000 евра, сада његова цена достиже звезданих 200.000 евра!

Руси, иначе, нису јаки само као купци, него и као препродавци, бригу воде и о што већој заступљености, реклами на Црногорском приморју: један Рус ми је у руке дао издање на чијој насловној страници стоји „Наш руски Јадран“!

Јадран на Црногорском приморју, дакле, позива... Позива туристе од којих једни се одлучују за дестинације у Црној Гори, док се остали одлучују за Хрватску. И наравно, остале туристичке дестинације.

Привлачне су све понуде... Међутим, после уоченог у Будви, једно време, сигурно се нећу одлучити за поменути град... Вероватно ћу се одредити за неке друге дестинације а што се тиче Црногорског приморја, одлука ће, највероватније, пасти на Херцег Нови или Котор. Уосталом, нека свако одлучи по свом нахођењу.

П. М.

П. М.

Фишијада у Баји

Фишијада у Баји и даље се убраја међу веома привлачне, популарне културно-забавне атракције, манифестације! Традиционални „Фестивал рибе чорбе“ и даље привлачи огромне масе не само из града и околине, већ и шире а тако је било и 14. јула када је град на Шугавици био преплављен гостима, знатно већим туристима не само из Мађарске, него и из суседних земаља па и других делова Европе!

Град који иначе броји 40.000 становника, друге суботе у јулу проширио се на насеље од 70.000 људи а и овом приликом љубитељи рибе чорбе могли су да удоволе својим кулинарским, гурманским љубави-

ма... За њих је простор обезбеђен на главном тргу Баје, односно, на Петефијевом острву, но, многи су код својих кућа и испред стамбених зграда припремили омиљено јело чији се мирис осећао по целом граду. Према званичним подацима, организатори од стране Локалне самоуправе Баје поделили су 2100 дозвола тј. обезбеђених места за котлиће где се кувала риба чорба, но, пошто су се у гастрономску атракцију укључили и домови, по свему судећи у преко 3000 котлића се пре или после припремио фиш!

Није био изузетак ни Регионални центар бачванских Срба, седишна зграда Самоуправе Срба у Баји и месне Српске православне црквене

општине, где је весело друштво предвођено Милошем Апићем, председником Бајске српске мањинске самоуправе такође уживало у бајској рибељој чорби. Пошто уз укусан фиш паше и добро пиће, на столу су били и бројни високи званици и гостију бајских Срба, међу којима је био и Љубомир Алексов, председник Самоуправе Срба у Мађарској, нашла су се и веома сочна вина.

За добро расположење присутних побринуо се Оркестар Иштвана Пети-Ковача старијег из Мохача, свирца кога је 1996. године за краља тамбураша у Мађарској „крунисао“ господин Арпад Генц, тадашњи председник Републике Мађарске.

Круну дванаесте по реду „Фишијаде“ у Баји значили су бројни културно-забавни програми, пре свега концерти који су приређени на разним локацијама града а уприличен је и ватромет након којег је забава трајала све до зоре.

Све у свему, и овогодишњи Фестивал рибе чорбе био је веома успешан а организационе припреме, за следећу годину, већ су отпочеле! И тада се очекује права навала заљубљеника фиша, куvara и гурмана подједнако: већ сада се у родном граду Јоакима Вујића и Богобоја Атанацковића кладе да ће друге суботе јула 2008. у Баји бити приређено право општенонародно весеље при којем ће доминирати укусна бајска риба чорба.

Слава у Грабовцу

Манастир Грабовац је за Србе у Мађарској од памтивека значајно свето место, центар духовног окупљања када цело Српство у нашој земљи походи светињу коју су крајем 16. века подигли драговићки монаси.

Тако је било и ове године, на име, 15. јула, на дан празновања манастирске, петровданске славе, дошли су Срби из бројних крајева Мађарске како би се поклонили и помолили у древном манастиру. Њима су се придружили и сународници из Хрватске и Србије па је молитвена реч из свих грла одјекивала у цркви где је уз саслужење свештенства свету литургију служио Његово Преосвештенство епископ будимски Господин Лукијан који је уједно одржао и свечану славску беседу. Истакавши радост што је дошло до још једног празновања и окупљања у манастиру Грабовцу, преосвећени владика је између осталог рекао следеће: „Окупили смо се, пре свега, они који смо овде у храму да се помолимо Господу Богу, да захвалимо Господу Богу. Данас, имам и ја баш много да захвалим Богу а и Ви!”

У наставку своје проповеди владика Лукијан је подвукао да су неки из молитвених разлога, привржености Цркви дошли у манастир, неки како би видели своје рођаке, док су поједини манастирску славу искористили за пикник. Подсетио је да с године на годину опада број српских православних верника који присуствују празновању Петровдана у древном православном средишту, но, истакао је и своје задовољство због присуства деце која ипак значе нашу будућност!

Окончањем славске беседе, уследила је литија а затим и трпеза љубави у гостопримници... Многи су славски ручак обавили на простром ћебету на трави, постављеном столу у хладовини под дрветом а било је и таквих који су решење нашли на пртљажнику свог аутомобила. Избор хране, иначе, био је богат: једни су јели ђевапе, други прасетину, трећи пасуљ док су многи од куће понели са собом укусне недељне празничне залогаје.

И док је трајао славски ручак, у гостопримници се зачула музика: засвирао је Оркестар Богољуба Петровића из Белог Манастира, Републике Хрватске којем су се касније надовезали и други гости из суседне нам земље, на име, засвирали су и заиграли чланови Културно-уметничког друштва „Бранко Радичевић” из Дарде. Они су извели Игре из Бачке а потом и Игре из Барање.

Кореографија за кореографијом, игра за игром и повело се славско коло на чијем челу се нашао о. Павле Каплан, опслужитељ манастира Грабовца. Игру је потом заменила песма па су запевали и Раде Сенић из Кнежева те Мицика Росић-Томпан из Батање...

Крај паузе за ручак означило је манастирско звоно које је вернике позвало на вечерње приликом којег се резао славски колач и благосиљало кољиво. Можда и због несношљиве врућине, овај празнични црквени чин обављен је у цркви где се овогодишњим кумовима, Петру Крунићу и његовом зету Павлу Фе-

кете из Калаза, захвалио о. Павле Каплан, опслужитељ манастира Грабовца. Он је уједно саопштио да су већ три године унапред позната имена кумова а што се тиче следеће године, кумства су се примили Војин Ацков из Калаза и потписник ових редова.

Кум овогодишње славе Петар Крунић, коме ово није било прво кумство на манастирској слави, био је ганут: „Ми смо припремили све што у оваквим свечаним славским приликама ваља припремити: кољиво, колач и вино. Нама је то велика част била што смо се опет примили, јер смо и ранијих година кумовали на слави али то је увек један велики изазов за нашу веру, за наше славље, за наше Српство. Хвала Богу, сваке године долазим... Почетком сам са својим родитељима долазио а кад сам се оженио, основао породицу, онда са њима. Тако да увек смо ту, долазимо и надам се да ће нам дуго година Бог помоћи да дођемо и стигнемо. Лепше би било да је више нас, но, надам се да ће се све побољшати и да се сада ради само о привременом стању.”

Славским амбијентом задовољна је била и Нада Бунчић-Ђурић из Сантова која је, такође, подвукла значај доласка већег броја српских православних верника из Мађарске: „Задовољна сам славском атмосфером, међутим, жао ми је што нас је с године на годину све мање на манастирској слави. То није добро. Нека Срби из целе Мађарске дођу у Грабовац на тај један дан јер он представља својеврсно место окупљања нашег живља где се можемо дружити, разговарати. То треба да схвате људи да је манастир Грабовац место народног саборавања!”

Јован Бертић из Републике Хрватске, који редовито долази на храмовне славе у Барањи, и ове године пријатно се осећао на слави: „Сваке године долазимо у Грабовац где нам је увек лепо. Славско расположење је одлично, заиста је пријатно овде.”

Пријатне, веселе тренутке за српске православне вернике из Мађарске, Хрватске и Србије, обезбедили су и чланови Културно-уметничког друштва „Бранко Радичевић” из Дарде који су поново заиграли на пространом плацу пред црквом. Ређале су се све лепше и лепше кореографије за које се потрудио уметнички руководилац Љубиша Буквић којем је ово био први сусрет са манастиром Грабовцем: „Очаран сам лепотом манастира а и овим светом који је дошао да прослави славу!”

Празновање заштитника древног светог здања потрајало је до касног поподнева када су и последњи гости, па тако и вашарције, напустили манастир Грабовац у којем је одржан још један црквено-народни сабор. Сабор који је пружио прилику за продубљивање саборности, духовности српског народа! А за српски народ у Мађарској манастир Грабовац значи својеврсни печат идентитета о чијем чувању и неговању брига ће се водити и убудуће јер он представља духовно средиште и стедиште потомака патријарха Арсенија III Чарнојевића.

Предраг Мандић

Отац Далибор Миленковић, парох батски и администратор стонобеоградски

Остали смо без ичега, али не идемо из Бате

Пре неколико месеци српску јавност у Мађарској узнемирила је вест да су свештеник Далибор Миленковић и његова породица нападнути и опљачкани усред дана, у парохијском дому у Бати. Огорчење је појачала потпуна инертност локалне полиције у овом случају, због које су починиоци до данас остали неоткривени.

Оче Далиборе, како сте доживели ово разбојништво и како гледате на чињеницу да починиоци још нису откривени, иако се лоповима ни најмање није журило?

– О томе ми је врло тешко да говорим и не бих пожелео да се то било коме догоди. Усред бела дана, око 17 сати поподне, улетели су наоружани разбојници и отели нам све што су могли, од крштенице и новца, до аутомобила. Ауто је био потпуно нов и још дуго ћемо га отплаћивати, јер румунско осигурање не надокнађује крађу која се десила у иностранству. Остали смо без ичега, али је најстрашнија траума коју смо доживели ми и наше једногодишње дете. После свега тога нисмо у стању мирно да спавамо и трзимо се на сваки шум. Никада нисмо сигурни да ли ће се разбојници вратити и поново нас малтретирати. Полицију сам обавестио док су лопови још били у дворишту, али је она стигла са великим закашњењем. После два месеца су нас обавестили да истрага није дала никакве резултате. Након овога многи су очекивали да ћемо се спаковати и отићи из Бате, али ми упркос томе остајемо, иако смо веома разочарани у органе гоњења. Они нису показали никакво интересовање да пронађу криминалце.

И поред узнемирености и материјалних проблема које је произ-

О црквеном хору „Кнез Лазар”

– У црквеном хору имамо осам чланова између 17 и 35 година старости и могу да кажем да сам задовољан, пошто је познато да у Мађарској нема много српске омладине, поготову оне која одлази у цркву. Већ две и по године редовно долазе на пробе и поред свих пословних и породичних обавеза. За то кратко време имали су доста архијерејских литургија, наступали су на смотри у Десци, на међународном хорском фестивалу у Темишвару и другим манифестацијама. Дружимо се са малим хором из Будимпеште, који нам је долазио на крсну славу, а били смо и ми код њих. Задовољан сам пре свега због тога што се наши чланови не опредељују за кафане и друга места за забаву, већ радије долазе на пробе хора „Кнез Лазар”, који са пар чланова из Стоног Београда чини једну складну целину.

Отац Далибор Миленковић

вео овај догађај, ви настављате своју духовну мисију у Бати и Стоном Београду. У каквом је стању батски српски храм?

– Пре десетак година почели су радови на обнови храма посвећеног рођењу пресвете Богородице. Црква је реновирана само споља, а поправљен је и торањ, који је био крив. Нажалост, црква изнутра изгледа исто као и када су је сазидали наши преци. Покушавамо да наставимо оно што је отац Јован Божић, који је пре неколико година изгубио живот несрећним случајем, започео са верницима у Бати и мислим да смо на добром путу. Успели смо да обновимо или набавимо све што је потребно за богослужења, а остало је још да обновимо фреске и иконостас.

У сарадњи са рестауратором из Београда желели бисмо да обновимо један део иконостаса, пошто смо успели да добијемо нешто новца од градских власти. Са њима смо склопили уговор на пет година којим се они обавезују да помажу цркву у складу са нашим потребама.

Столове, владичански трон и трон пресвете Богородице смо већ обновили. За све то је требало много труда и новца, и само ми са овдашњим Србима знамо колико је било тешко сакупити их.

На чему сте највише ангажовани у Стоном Београду?

– У Стоном Београду смо покушали да обновимо оно што се могло. Тамо је много тога било потребно, иако је црква била у много бољем стању него што сам очекивао. Једна је од најлепших у околини, а фреске које је радио исти мајстор као и у Српском Ковину, у добром су стању. Ми смо урадили сличне послове као и у Бати: позлатили утвари, купили тепихе, путире, литије, заставе, књиге. Црква сада изнутра изгледа прелепо, а и споља је у доста добром стању.

жељу, то су показали и због тога се ја и трудим. Долазе у цркву, причешћују се, poste, уче разне комаде, песме, Вертеп итд. На овај Божић смо били код преосвећеног владике, унели бадњак и објавили рођење Господа Исуса Христа.

За разлику од Бате, у Стоном Београду на веронауци имамо само два малишана, али зато долази неколицина одраслих. Тамо уз веронауку учимо и црквено појање.

Чули смо да у Бати делује и црквени хор. Ко су његови чланови?

– У црквеном хору имамо осам чланова између 17 и 35 година старости и могу да кажем да сам задовољан, пошто је познато да у Мађарској нема много српске омладине, поготову оне која одлази у цркву. Већ две и по године редовно долазе на пробе и поред свих пословних и породичних обавеза. За то кратко време имали су доста архијерејских литургија, наступали су на смотри у Десци, на међународном хорском фестивалу у Темишвару и другим

Разбојници нису откривени

– Врло ми је тешко да говорим о разбојништву које нам се десило и не бих пожелео да се то било коме догоди. Усред бела дана, око 17 сати поподне, улетели су наоружани разбојници и отели нам све што су могли, од крштенице и новца до аутомобила. Ауто је био потпуно нов и још дуго ћемо га отплаћивати, јер румунско осигурање не надокнађује крађу која се десила у иностранству. Остали смо без ичега, али је најстрашнија траума коју смо доживели ми и наше једногодишње дете. После свега тога нисмо у стању мирно да спавамо и трзимо се на сваки шум. Никада нисмо сигурни да ли ће се разбојници вратити и поново нас малтретирати. Полицију сам обавестио док су лопови још били у дворишту, али су они дошли на лице места са великим закашњењем. После два месеца су нас обавестили да истрага није дала никакве резултате. Након овога многи су очекивали да ћемо се спаковати и отићи из Бате, али ми упркос томе остајемо, иако смо веома разочарани у органе гоњења. Они нису показали скоро никакво интересовање да пронађу криминалце.

Парохијски дом нам је био већи проблем. После смрти оца Јована та кућа је остала празна, у њој се није живело. Али захваљујући црквеном одбору и трима српским породицама које тамо живе, успели смо да је обновимо изнутра и споља. Купили смо и намештај, тако да нас сада није срамота да примимо било ког госта или делегацију, јер имамо где да их сместимо.

У наредних годину, две дана планирамо да обновимо и капелу на гробљу, коју смо наследили од наше ктиторке Катарине Ивановић. Имамо чврста обећања за помоћ од стране истих људи који су нам помогли да реновирамо цркву и парохијски дом. Остаје нам још да поправимо наталитет, уз жељу да садашња црква постане мала за народ који ће долазити да се моли Богу и да се диви лепотама које су нам преци оставили.

Претпостављамо да у активностима које сте споменули сарађујете са месним српским и локалним самоуправама у ова два места?

– Сарадња са локалним властима у Бати и Стоном Београду је добра, јер од њих добијамо помоћ без које бисмо тешко могли да обавимо све што је потребно. Што се тиче сарадње са српским самоуправама у та два места, и она тече веома добро. Сваку форинту коју могу да одвоје из својих буџета они дају цркви, захваљујући чему смо успели да обновимо ове наше храмове. То су добри и богобојажљиви људи и сваки свештеник би пожелео да има такве парохијане.

Јесте ли задовољни резултатима наставе веронауке коју изводите у Бати и Стоном Београду?

– Искуство у веронауци стекао сам у Темишвару, а у Бати и Стоном Београду такође организујемо наставу. Малишани имају вољу и

манифестацијама. Дружимо се са малим хором из Будимпеште, који нам је долазио на крсну славу, а били смо и ми код њих. Задовољан сам пре свега због тога што се наши чланови не опредељују за кафане и друга места за забаву, већ радије долазе на пробе хора „Кнез Лазар”, који са пар чланова чини једну складну целину.

Драган Јаковљевић

Стални гости умешне Златоруке Јуце

Крчма „Код златне руке” тешко би се могла назвати кафаном. Она је, пре свега, била обична биртија са једним прозорчетом у којој се окупљао најразличитији свет Табана. Са поносним петлом од плеха на лименом крову, овај локал се налазио у вијугавој Улици златног певца и чинио неку врсту засебног ћошка који је пратио невидљиву, самоволну линију узаног сокачета. Преко пута, видик је прекидала стамена кућа, опасана високим белим зидом и засвођеном капијом. Ако бисмо излазили из поменуте крчме, инстинктивно бисмо кренули у лево, одакле се отварао омањи, безимени трг који је био једва толики да се на њему сакупља дечурлија играјући се мете. Истовремено, то је било и омиљено место Федерика Вијезија, који је гурајући пред собом лепо украшена колица са два точка, продавао одличан сладолед. Рецепт непревазиђене посланице, донео је из оних предела Царевине где су границе бечког ћесара ишчезавале у плаветнилу Јадрана.

Према натпису изнад улаза, власник крчме „Код златне руке” требало је да буде, извесни, Максимилијан Шкорка кога су сви, узимајући у обзир његову изузетну комозију и успореност, једноставно називали – Макса Муња. Истину за вољу, биртију је водила његова супруга Јулијана Сенковић, којој је Прока Паунов, звани Мућак, наденуо живописно ругано име – Златорука Јуца.

Макса и Јуца нису имали деце. Тако је госпоја Јуца сву набујалу мајчинску љубав и бригу посветила пудлици Мимики. Овај симпатичан створ није свакоме био по вољи. Један од најжешћих противника пудлициног присуства у биртији беше Фортуна Јоца. Њега је Златорука Јуца, због сталног мудровања, самоиницијативно називала: Мали паметник. Но, Јоцино право име за многе је до краја остало непознато. Неки су се искрено зачудили када су приликом његовог спровода открили да је Фортуна Јоца, у ствари, био крштен као Геза Маћуц. Било је и таквих који су посумњали да је покојник заиста њихов дугогодишњи познаник Фортуна Јоца – Мали паметник – кога је, једном приликом, разјарена пудлица угризла за нос.

Златорука Јуца је заслужено стекла надимак по својој легендарној даровитости коју је недељно упражњавала. Она је, на име, имала тајни нотес у којем су се рејале адресе и називи разних продавница. Свакога четвртка прелазила би преко у Пешту и веома вешто крала кафу, шећер и дуван по ситним дућанима. Том приликом користила се разним, добро увежбаним, средствима. Начин би свагда зависио од продавца. Јулијана је била рођени психолог. Поседовала је урођену жицу да на

први поглед препозна какартер. Увек је поступала инстинктивно. Умела је бити крајње шармантна, изазовна и заводнички урокљива. За то време вешто би осмотрила продавницу, а у себи нацртала прецизну мапу. У случају угојених продавачица, најчешће се поставила крајње безобразно и дрско. Већ при крају друге реченице, сусрет би се за тили час претворио у жестоку свађу. Затеченост беше њено основ-

Ерне Зорад: Улица златног петла

но оружје. Користећи тренутну непажњу, Златорука Јуца би се послужила својим несвакидашњим талентом. Крала је хитро и неприметно. Опљачкане дућане би бележила у свој малин нотес. У њих никада више није свраћала.

Без обзира на све лоше навике, Златорука Јуца је помно пазила да се у њеној крчми точи најквалитетније вино. Под будним оком госпоје Јулијане, посебно бирано, манастирско вино набављао је Прока Паунов. О њему се говорало да је извесно време чак био љубавник умешне Златоруке Јуце. То је Прока, из разумљивих разлога, сваки пут жестоко оповргао, наглашавајући да је међу пословним партнерима незамислив било какав сексуални однос. Прока је, трудећи се да избегне клевету, одмах почео да оговара Мицу, супругу чувеног Вука Американца.

Када се Вучен Вуцелја, звани Вуко Американца, након пет година проведених у челичанама Чикага вратио кући у Дрвар, није налазио мир. Једног јутра, одлучи да пође у Пешту, где је у младости служио војску. Овде се запосли у елитном ресторану „Метеор”, а нешто касније у „Њујорку”, као изабачивач. Кажу, био је најјачи човек у Будимпешти. Он се на то није много освртао. За њега то беше обична ствар са којом се не треба занимати. Али је, зато, одушевљеним, помало досадним дамама и господи на лошем мађарском, каткад, умео

рећи: – У мојој Босни сви су такви, а има и јачих.

Вуко Американца се касно оженио. Праменови косе му већ попримише боју мусавог снега. А пошто је вада понављао исту реченицу: „Међу се, вала, ш његом вјером вјенчат.” тако, није могао много да бира. Узео је оно што му је претекло. Венчао се у будимском српском катедралном храму са Милицом Видаковић коју је од милоште називао Мицом. Међутим, Вуцелја ни слутио није да се његова Мица, у млађим годинама, бавила радом сумњивог морала. За ову тајну знао је Прока, звани Мућак. Он, наравно, није пропустио ни једну прилику а да гласно, пред свима, не води неслану шалу са њом: – Еј, Мицо! Чекаш ли, да ти одапне Американца, па да му дођеш до пара? Или си ти већ доста зарадила у Месечини? – дода заједљиво Прока, указујући на најпопуларнију, риђим канделабрима украшену улицу Табана.

У крчми „Код златне руке” играле су се тихе али напете партије домина. Они који су се лаћали мађарских карата, тонули би у непрегледне битке логике и блефа. Обожаваоци домина играли су у шприцере и беху потпуно безазлени. Међутим, карташи су играли у новац. А то је знало бити крајње опасно. У њиховом случају страст је често умела да надвлада разум. Тако су многи до поноћи остајали без иједног бакреног новчића и очајни се дизали од стола. Али то нису били прави играчи. Професионалци су навраћали касно у ноћ. Никада пре

Ерне Зорад: Детаљ старог Табана

десет сати. Тада би се узана биртија Златоруке Јуце претварала у најстраственији локал Будима. Играло би се у питомом и засењеном сазвежђу петролејки. Владала је тешка тишина. Ништа није смело да наруши ову светињу надметања и сујете. Циганска музика није ометала позлаћени храм поклоника чаробне богиње страсти. У ваздуху се

назирао резак задах зноја који се такмичио са димом и опорим мирисом киселог шприцера. Није био ретак случај да овим чувеним карташким двобојима присуствују и богата господа од којих су нека у орману, на штављеној пасјој кожи, чувала племићке титуле са грбом. Један од њих беше седокоси помашки велепоседник, Петар Лупа, бивши заступник Српско-православног народног сабора у Сремским Карловцима и посланик у угарском Сабору кроз чије је имање воз два сата пролазио. Називали су га „послаником са ружама”. Лупа је поседовао неубичајене манире. Годишње је по неколико пута своје посланичке другове изненадио струком руже из своје баште. Био је посебно упамћен и по томе, што је на карташке сусрете свагда долазио на четворопрежним каруцама са обавезном ружом о реверу. Тада би се играло на велико. Добијало се доста, а губило непојмљиво много.

Сиви зидови бирцуза умешне Златоруке Јуце сећају се и случаја српског проте из околине Сентандреје који је ставио на коцку и рођену жену. На њену срећу, проту је послужила вршак срећа, па тако, попадија није требала да се сели код краљевског бележника Дежеа Таполцаја.

Још се и данас памти како је један безимени гроф, исте ноћи, изгубио чак две пештанске палате и имање у Ердељу, а да није ни трепнуо. Међутим, било је и трагичних случајева. Чувени земљопоседник Алфонз Јаблонцаи беше најстраственији играч. Када је изгубио све, а на крају понудио чак и реформатску цркву у једном од својих села, на домак Дебрецина, његови партнери – а међу њима и Светозар Радашин, хоровађа Српске будимске певачке дружине „Зора” – беху изненађени и затечени. Устао је тешко као да плећима подиже кола за сено чији се точак ненадано откачио и откотрљао у јарак. Деловао је пијано, мада није попио више од чаше излапелог кисељака. Мучно је издисао, али се суздржавао да не посрне. Брисао је капи зноја са прса и потиљка. Тетурајући се напусти место сладуњавог изазова и грке пропасти. Врата осташе широм отворена. Утону у таму. Изненада, зачу се самотни прасак револвера.

Било је таквих непредвидивих догађаја. Но, без обзира на све, верни гости Златоруке Јуце су и на даље, као уклетни оклопници кршташких битака, насушно долазили, предајући се погубним страстима. Љубећи вериге недокучиве судбине, лаћали су се карте и пића као омађијани овисници зачараног света, који се одвајкада дубоко клања теразијама случајне среће и унапред наслућене трагедије.

Драгомир Дујмов

ИЗ НАШЕ

ИСТОРИЈЕ (74)

Рукописи Душановог законика

Оригинални, првобитни рукопис Душановог законика није сачуван, или ако се негде ипак крије, до данас није пронађен. Пронађена су, међутим, двадесет пет преписа настала у разна времена и на разним местима. Ти преписи се разликују међу собом јер су преписивачи често изостављали оне чланове који су им се чинили застарелим или из других разлога непотребним. Наравно, што је старији један рукопис тим већу вредност има за науку. Рукописи су обично названи према месту где су пронађени или где се претпоставља да су настали. Пошто се на овако малом простору не могу изнети подаци о свих двадесет пет рукописа, ограничићу се на најстарије.

1. *Струшки рукопис* – Пронашао га је руски професор В. И. Григорович у манастиру св. Богородице у Струги, крај Охридског језера, 1845. године. Сматра се да потиче из око 1395. Данас се чува у библиотеци „В. И. Лењин” у Москви. 2. *Атонски рукопис* – И овај рукопис је пронашао професор Григорович, у манастиру св. Павла на Светој Гори. Препис потиче из око 1418. године. Налази се у истој библиотеци где и Струшки рукопис. 3. *Хиландарски рукопис* – Оцењује се да је то препис из XV века. Као и прва два, и овај рукопис је пронашао В. И. Григорович, у Хиландару, 1845. године. Налази се у рукописној збирци манастира Хиландара. 4. *Студенички рукопис* – Овај препис потиче из треће деценије XV века. Припадао је манастиру Студеници а касније је пролазио кроз многе руке. Данас се налази у архивском одељењу Хрватске академије знаности и умјетности у Загребу. 5. *Бистрички рукопис* – Препис је из 1480. године. Настао је у Старој Србији, али је некако доспео у Влашку где га је 1840. у манастиру Бистрици пронашао руски професор Н. Надеждин. Данас се налази у Историјском музеју у Москви. 6. *Барањски рукопис* – Препис је из друге половине XV века, настао је вероватно између 1479. 1499. Пронашао га је др Бошко Петровић 1913. године у цркви у Вилању. Чува се у Универзитетској библиотеци у Београду. 7. *Призренски рукопис* – Настао је крајем XV или почетком XVI века. Пронађен је 1862. у близини Призрена. Чува се у Народном музеју у Београду. 8. *Ходошки рукопис* – Настао је око 1440. Налази се у Народном музеју у Прагу. 9. *Шишатовачки рукопис* – Настао је 1541. – налази се у истом музеју у Прагу.

Остали рукописи потичу из XVII, XVIII, а два најмлађа су настала чак средином XIX века.

Предраг Степановић

ПИСМА

ИЗВЕСТНОЈ

Човек-ванземаљац

Као студент сам имао свој омиљени кафић. Сада га немам. Зашто? Па... *правих кафића у Будимпешти је тако мало. И мало коме су успут. А када ти нешто није успут, онда тамо мораш да одлазиш плански, с намером, некад и с предумишљајем. А то не волим. У том мом кафићу никада није била толика гужва да се са шанка није могао видети излог са друге стране улице и људи који пролазе тротоаром. Окуљали смо се необавезно, највише у касну јесен и током зиме. Седали бисмо за полукружни шанк и потезали разне приче, које би на крају увек прерастале у теорије.*

Једна од наших омиљених друштвених игара био је човек-ванземаљац. Нико није знао ко је он и колико је стар. Око педесет, рекло би се по изгледу. Низак, увек у истом оделу, а у хладним данима у истом капуту. Нико га никада није чуо да разговара са било ким.

Пролазио је често поред излога кафића, тако да се сасвим јасно могао видети са шанка. И никада није журио, као да је имао све време овога света.

Мало по мало, почели смо да се питамо ко је тај човек. И зашто је увек сам? Зашто никуд не жури?

Свако је развио своју причу и неко је (ни данас не могу да се сетим ко је то био) изнео претпоставку да је он ванземаљац са ликом човека. Циљ му је да шета, посматра људе и шаље својима горе информације о нама. Та прича нам се највише допала и брзо смо је промовисали у теорију. Научну!

Онда смо кренули да је развијамо. Неки су га чак и пратили да виде хоће ли са неким коначно поразговарати.

Студентски дани су одавно прошли и ја већ годинама не одлазим у свој омиљени кафић. А човека-ванземаљаца као да је однео заборав.

Ипак, недавно сам га поново срео. Ја са кофером у руци, у журби на пештански воз, а он лагано, као некад. Мислим да је једино капут променио. Остарео, али и даље сам.

Изненада сам пожелело да га упознам. Али, шта рећи? И ко би ми веровао? Једино можда ванземаљац. Упитао сам га колико је сати, али пре него што ме је и погледао, схватио да не желим да срушим тај мит. Један од ретких који су ми преостали из тог давног времена. Захвалих се брзо на тачном времену и продужих. А ни данас не знам да ли је ишта рекао.

tvojdragan@gmail.com

КУЛТУРА МАТИЦЕ

Промоција филма „Коњи врани”

На недавно одржаном Филмском фестивалу Србије одржана је промоција филма „Коњи врани” – у којем се приказује судбина Срба у временима када је царица Марија Терезија одредила да њихова земља Банат буде тамница за нелојалне грађане Аустроугарске монархије. Глумачку екипу филма је на пред-конференцији након пројекције предводио редитељ Љубиша Самарцић. Заједно са протагонистима Миланом Васићем, Калином Ковачевић, Миленом Васић Ражњатовић, директором фотографије Миладином Чолаковићем и костимографом Иреном Белојичицом, он је говорио не само о Србији „као земљи препуној ненајављених трагедија, неочекиваних обрта, несрећних љубави и узаврелих емоција” већ и о откривању Војводине, Баната и његовог Тораша као чуду природе.

Самарцић је, говорећи о продукцији свог остварења, која је реализована заједно са загребачким „Јадран филмом”, изјавио да је за све филмове који се снимају у државама бивше Југославије излаз у копродукцији у региону, јер ниједна од новостворених кинематографија нема довољно финансијске моћи да сама снима сопствене филмове. Редитељ је, поред приче о открићу Војводине као узбудљивог простора, открио и како је пронашао свог глумца Милана Васића, пореклом са Косова. О Васићу је прочитао текст у „Политици”, аутора Мирјане Радошевић, позвао га, допао му се и – ангажовао га је за филм!

„Последњи валцер у Сарајеву”

Први пут у историји кинематографије догодило се да један филм своју промоцију доживи седамнаест година од завршетка снимања. Реч је о филму „Belle Epoque или Последњи валцер у Сараје-

ву”, редитеља Николе Стојановића, који је пре пар недеља први пут приказан на затвореној пројекцији у новом биоскопском центру у Ужицу, а затим учествовао на Првом филмском фестивалу Србије у Новом Саду, у званичној конкуренцији.

Основна сценаристичка нит филма је прича о Сарајеву пред Први светски рат и припреме за атентат на Франца Фердинанда. Истовремено, говори се и о Антону Валићу, првом босанскохерцеговачком сниматељу који је камером забележио аутентичне prizore убиства аустројског престолонаследника. Политички догађаји су, међутим, само позадина за надахнуту „драмску комедију” са наглашеним елементима кабареетске забаве.

После скоро две деценије од почетка снимања, редитељ и сценариста ипак верује да су се, и без директних заслуга самих аутора, потврдиле вредности сценарија и конкретизовале алузије које повезују почетак и крај двадесетог века. За оживљавање овог пројекта који је 1989. године оцењен као један од најзначајнијих кинематографских подухвата, највеће заслуге има мала али агилна продуцентска кућа „Маја филм” из Ужица. Пројекцији филма у Ужицу, поред локалних политичара и представника Министарства културе Србије, присуствовали су и бројни глумци, аутори и филмски радници који су учествовали у његовој реализацији.

„Римска ноћ” у близини Костолца

На простору археолошког налазишта Виминацијум у близини Костолца недавно је одржана манифестација „Римска ноћ” у оквиру које су гости, обучени у римске тоге, ишли у процесији, дефиловали у двоколицама, посетили остатке римског града и на крају слушали концерте класичне музике, наступиле групе „Van Gog” као и јавно извођење албума „EKV revisited”. „Римска ноћ” је била део светског пројекта „SOS Live Earth” који се реализовао музичким спектаклима на свих седам континената.

...И

ТАЧКА

Гроф и лубеница

Живео је некада давно у граду Б. један озлоглашени гроф, строга израза лица и густих обрва, који је имао обичај да, с времена на време, зајаше свог бојног коња и у пуном оклопу пројаше кроз град, појури јадне грађане коју су му се случајно нашли на путу, и пробада их дугим копљем као сламанте лутке за вежбање, али је једнога дана налетео на човека који није хтео да бежи, него га је мирно сачекао и са неколико метара удаљености из све снаге погодио у главу великом лубеницом која му се нашла при руци, те је гроф пао с коња, истог тренутка сломио врат, и окончао бедно као што је и живео, савладан обичном лубеницом, чије се црвено месо разливало по његовој кациги, док су његово мртво тело бојажљиво обилазили грађани, не усуђујући се да му, макар и у смрти, приђу.

Двобој

Чаша воде најбоље утоли глад, помисли песник М, посматрајући свеже испечени бифтек на свом кухињском столу и опирајући му се снагом воље, али се бифтек чинио јачим, био је то део групне и снажне животиње која се никада није плашила сукоба и навикла је да из сваког двобоја излази као победник, и умало да заиста савлада малаксалог песника, али се онда М, нагло као неки увежбани тореадор, одмакао у страну и побегао у своју радну собу, главом без обзира.

Милан Степанов

МАТИЦА НА ДЛАЊУ**Могућа и подела
Косова?**

Изгледа да су се Американци и Европљани договорили да Француској препусте главну улогу у решавању косовског питања. На ову тему је француски председник Никола Саркози прошле среде телефоном разговарао са руским председником Владимиром Путином. Већ сутрадан, нови шеф француске дипломатије Бернар Кушнер допутовао је у Београд.

У међувремену је у Савету безбедности отпао и пети предлог америчко-европске резолуције о Косову и Метохији. Шеф руске дипломатије Сергеј Лавров изјавио је да проблем унапред одређене независности није уклоњен и да се и у новом тексту „иза увијених фраза крије да ће после 120 дана, без обзира да ли су се Београд и Приштина договорили, фактички ступити на снагу план Мартија Ахтисарија”. Упорно одбијање руске стране да прихвати оно што Београд одбацује, натерало је самог Ахтисарија да изјави како би статус Русије у Уједињеним нацијама требало некако „снизити”!?

Руси су овај израз очајања назвали „неумесним”. Преговори између Срба и Албанаца се морају наставити без унапред одређеног резултата и временских ограничења, став је Москве који у потпуности одговара Београду. Ни друга страна, међутим, није спремна на попуштање, па је гостовање Бернара Кушнера обележио наставак притиска на Србе да се одрекну Покрајине.

„Косово је за вас попут рака, болести. Престаните да размишљате о томе као о поразу. Ако већ нисте хтели пораз, нисте смели да бомбардујете и да шаљете полицију и војску”, изјавио је, између осталог, шеф француске дипломатије пред својим домаћинима у Београду. Нова нота у том притиску тиче се европских интеграција, које су до сада, бар декларативно, биле одвојене од косовског питања. Кушнер, међутим, тврди да Србија неће ући у ЕУ ако претходно не реши проблем са Косовом (читај: призна независност).

Угледни немачки лист „Велт” пише да се решење у вези са статусом Косова помера „за најмање годину дана”, у нади међународних актера да ће за то време наћи компромис између „америчког притиска и руског кочења”. Са овим се поклапа и Кушнерова изјава да је „Француска затражила још времена како би преговори могли да прораде”. Проблем је што Француска у Кушнеровом лику и даље истрајава у томе да је у супротном (ако преговори не прораде) једино решење Ахтисаријев план тј. независност. Проблем је што овакав став потпуно демотивисао Албанце, који треба само да опструирају преговоре и стрпе се још годину дана.

Занимљиво је да се у последње време говори о још једном решењу, за које се веровало да је одавно одбачено. Реч је о подели Косова. Водеће светске силе покушавају да се извуку из косовског проблема тако што би подстакле Србе или Албанце да предложе поделу, наводи се у најновијој анализи агенције Ројтерс. Западне дипломате сада хипотетички разматрају где би линија поделе могла бити постављена и која би међународна фигура или тело могло да одлучи о тако проблематичном питању, закључује британска агенција.

ТЕКУЋА**ТРАКА****Ништа од приватизације ЕПС**

„Не планира се никаква приватизација ЕПС. Када кажем приватизација желим да разјасним да се не планира да у предузеће које данас зовемо ЕПС уђе други капитал осим државног. У овом моменту ЕПС ће остати у стопроцентном државном власништву, али наравно не кажем да ће тако бити вечно. Неопходно је, међутим, да се ЕПС реформише. Јер, без обзира на све досадашње позитивне помаке којих је било и којих има, највећи број економских показатеља ове компаније је и даље лошији од сличних у окружењу. Уз реформу, то јест појефтинјење функционисања ЕПС-а, измену политике према великим потрошачима и корекцију цене струје, можемо да остваримо оно што је дугорочни план – да покушамо да направимо озбиљног регионалног играча који би био у државном власништву”, изјавио је у интервјуу за лист *Политика* српски министар рударства и енергетике Александар Поповић.

Атентат на Мушарафа

Пакистански председник Первез Мушараф пре пар недеља избегао је смрт, пошто су пуцњи испалени ка његовом авиону промашили циљ. Иако је војска најпре демантовала вест о нападу, један обавештајни официр потврдио је Ројтерсу да су непознати нападачи покушали да убију председника, а фотограф ове агенције видео је један лаки противавионски топ и једну аутоматску пушку на крову зграде у близини војног аеродрома у Исламабаду с којег је узлетео Мушарафов авион. Био је то трећи атентат који је овај генерал преживео откад је војним пучем 1999. године дошао на власт.

Оптужница због заставе

Општинско јавно тужилаштво у Бујановцу подигло је оптужницу против четири Албанца за постављање заставе Албаније на зграду Општине Бујановац 28. новембра 2006. године. Оптужени су били у групи од петнаестак Албанаца који су ушли у зграду Општине и на балкону истакли заставу Албаније, а неки од њих су неколико пута ударили у главу портира српске националности који их је, по службеној дужности, по уласку у општински хол питао кога траже.

Застава због Маровића

На Цетињском манастиру, уместо досадашње српске тробојке са четири оцила, истакнута је застава црвене боје са двоглавим орлом и са златним обрубом. Према објашњењима из Митрополије црногорско-приморске Српске православне цркве, то није садашња застава Црне Горе него знамење Ивана Црнојевића, оснивача Цетиња и самог Цетињског манастира. Потпредседник црногорске владајуће ДПС Светозар Маровић недавно је позвао митрополита Амфилохија да на Цетињски манастир истакне и црногорску заставу, да би му се поверовало да је владика и Срба и Црногораца.

Цо продаје багер

Љубисав Ђокић, познатији као Цо багериста, одлучио је да прода багер, један од симбола рушења режима Слободана Милошевића, 5. октобра 2000. На тај потез навело га је тешко материјално стање у ком се нашао. Багер који је ушао у историју тако што је помогао демонстрантима да заузму зграде тадашње Скупштине Југославије и РТС-а данас се продаје преко огласа на Интернету. Цена је 90.000 долара.

Напад на различитост

Током промоције кампање „Сви различити – сви равноправни” у Новом Саду група хулигана је насрнула на активисте. Док су учесници поворке, анимирајући пролазнике, пролазили кроз Дунавски парк напала их је група од шест ђелавих момака. Насилници су једног од њих оборили са штупа због чега је овај задобио повреде главе и руку, а још петоро учесника је лакше повређено. Кампања се, иначе, одржава широм Европе.

ОКО ПЛАНЕТЕ

Прошле године у најбогатијој афричкој земљи убијено 19.000 хиљада људи

**Јужноафричка Република
све опаснија за живот**

Најбогатија земља Црног континента и домаћин Светског фудбалског првенства 2010. године, Јужноафричка Република је све опасније место за живот: прошле године је у земљи Рта добре наде убијено чак 19.000 људи, саопштио је недавно шеф полиције ЈАР Чарлс Нгакула и сам под истрагом Специјалне јединице службе безбедности („Скорпиони”) због сумњивих веза са организованим криминалом.

Злогласно насеље Кајелиша, наомак Кејптауна, криминална је престоница Јужноафричке Републике. У приградској зони где на 43,5 квадратних километара живи преко 1,6 милиона сиромашних мезела (потомка једног белог и другог црног родитеља) прошле године у крвавим обрачунима погинуло је 430 људи, силовано 512 девојака и младића, док је полиција забележила најмање 1.510 случајева оружаних обрачуна и 2.168 пљачки. Јужноафрички председник Табо Мбеки недавно је признао да се надмоћна већина међу 41 милион становника земље Рта добре наде свакодневно плаши за свој живот.

Најновији полицијски извештај о шокантном порасту опасног криминала у ЈАР изнет је пред јавност три месеца раније него што је то била ранија пракса, потврђујући широко распрострањено уверење у ЈАР, али и међу страним инвеститорима, да је контрола криминала измакла из руку јужноафричким властима и цивилним службама безбедности.

Подаци о застрашујућем порасту најопаснијих облика криминала, пре свега у околини

Јоханесбурга, Кејптауна и Дурбана, својеврсни су „шамар” за председника Табо Мбекија који 2008. напушта кормило државе после два узастопна мандата. Наиме, ово је први пут откако је владајући Афрички национални конгрес дошао на власт 1994. да се Јужноафричка Република суочава са застрашујућим скоком броја убистава у мирнодопским условима (ЈАР има седам пута већу стопу убистава од САД), дрских оружаних пљачки банака, домаћинстава, уз небројена силовања и отмице људи и аутомобила усред белог дана.

Захтев јужноафричке опозиције шефу полиције да сместа поднесе оставку, Чарлс Нгакула је јуче енергично одбио речима да ће учинити све да Јужноафричка Република спремно дочека Светски фудбалски куп 2010. године. „Земља Рта добре наде је неправедно представљена као опасно место. После недавних бомбашких претњи у Лондону, да ли неко јавно сумња да је главни град Велике Британије подобно место за Олимпијаду 2012. године”, упитао је Нгакула на једном привредном скупу у Јоханесбургу.

Јужноафрички председник Табо Мбеки забрињавајуће бујање опасног криминала објашњава још неискорењеним социјалним разликама наслеђеним из периода 350 година дугог колонијалног ropства и још веома високом стопом незапослености Јужноафриканаца (око 40 одсто радно способних нема стални посао). „Афрички национални конгрес није могао за 13 година да промени друштвено устројство стварано вековима”, вели Мбеки.

Политички противници одлазећег председника, у опозицији али и унутар Афричког националног конгреса и његових савезника Комунистичке партије ЈАР и синдикалне уније КОСАТУ, оптужују Мбекија да се искупило бавио интересима великог бизниса и „светским темама”. Борба против опасног криминала широм ЈАР биће једна од најважнијих ставки изборних програма следеће генерације јужноафричких лидера.

Н

— Да се не заборави

Млади парламентарци

18. 20.

?

, 17.

9 20

17

Софија Симендић, Марта Гајин,
Ведрана Рацић

Фотографије Дивне Филаковић

Захвалност

У име организатора овогодишњег Јужноалфелдског српског народног кампа одржаног у Батањи од 23. до 30. јуна, захваљујемо се на финансијској помоћи следећим организацијама:

- Фондацији за националне и етничке мањине у Мађарској,
 - Сегединској српској самоуправи,
 - Дешчанској српској самоуправи,
 - Новосентиванској српској самоуправи,
 - Рацалмашкој српској самоуправи,
 - Батањској српској самоуправи,
 - Будимпештанској српској самоуправи VI кварта,
 - Будимпештанској српској самоуправи IX кварта,
 - Будимпештанској српској самоуправи XVIII кварта,
 - Српској самоуправи Будимпеште,
 - Сегединској месној српској заједници.
- На помоћи у организацији и реализацији захваљујемо се:
- Културном центру „Јожеф Атила” и уметничкој школи из Батање,
 - Српској основној школи из Батање,
 - Бачком дому гимназије „Микеш Келемен”, као и особљу и шефу кухиње дома,
 - Михаљу Жилки и особљу батањског шtrandа.

Захваљујемо се свима онима који су допринели да овогодишњи камп буде одржан и толико успешан и да буде од користи за све учеснике.

Организатор: Културни и документациони центар Срба у Мађарској

Веронаучни камп 2007.

Састанак за полазнике кампа
у недељу **22. јула 2007.**
од **14.00 – 16.00 сати**
у порти пештанског храма

Такође се позивају сви учесници ранијих кампова на јубиларну изложбу која ће бити приређена у суботу **28. јула у 15.00 сати** у аули Српске школе у Будимпешти

Лето на Ланчаном мосту – Будимпешта

21 – 22. јули, на Тргу Розевелт и Тргу Адам Кларк
Обрађена народна и традиционална музика
познатих група и извођача

Поред осталих наступа ансамбл *Вујичић* – **22. јула у 19 сати**

VIII Веселе на дунавском корзоу Сентандреја

од **21. до 22. јула 2007.**
Породични програми на обали и на води

Слушајте Радио Срб

Једносатним информативним издањем, састављеним од разних говорних прилога, јавља се Радио Срб – интернет радио српске заједнице у Мађарској. Радио Срб своје информативне емисије емитује сваког петка од 17 до 18 часова, а можете их чути у било је које време на сајту:

www.szerb.hu

Државни секретаријат одговоран
за међународне везе и националну политику
Уреда премијера

Расписује конкурс за коришћење мањинског координационог и интервенционог материјалног фонда

Циљ потпомагања:

Потпомагање се односи првенствено на мањинске непрофит организације, институције и мањинске самоуправе, које се налазе у кризној ситуацији због финансијских потешкоћа

Конкурсати могу:

мањинске образовне, културне, научне институције
мањинске самоуправе
мањинске друштвене организације
месне самоуправе, задужбине, друштва за јавно добро, црквене организације

Конкурсати се може: искључиво путем формулара

Рок предаје: континуирано до 15. новембра 2007.

Рок конкурса: 31. децембар 2007.

Конкурс може да се преда:

Путем поште: адреса – 1357 Budapest, Pf. 2.

Лично: адреса – Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztályának Titkársága, 1055 Budapest, Báthory u. 12.

Све информације у вези расписаног конкурса и формулар могу се наћи на интернет страници: www.meh.hu www.mnekk.hu односно на тел. 06-1-441-2210, 06-1-441-2211

Мађарски институт за просвету расписује

Фото-конкурс под насловом „Прошлост и садашњост наших народности”

Услови учешћа су:

1. категорије:

- документациона фотографија
- уметничка фотографија
- репортажна фотографија

2. може се послати максимум 15 фотографија, црно-беле или у боји

3. величина фотографије – 13x18 цм

4. на позадини сваке фотографије треба да пише редни број, име ствараоца, поштанска адреса

5. приликом конкурсисања треба да се испуни формулар

Рок предаје фотографија: 30. новембар 2007.

Све информације:

Magyar Művelődési Intézet Képzőművészeti Lektorátus
1011 Bp. Corvin tér 8. Lukács Mária tel: 225-6043, 225-6041
www.erikanet.hu
e-mail: lukacsm@mmi.hu

Концерти

Ансамбл Вујичић

22. 07. у 19 сати – на приредби Лето на Ланчаном мосту

28. 07. у 20.30 сати – Сентандреја, Градска кућа

Оркестар Шендерге

12. 07. у 20 сати – Сомбатхел, Међународни Барток фестивал

14. 07. – Лондон, Southbank (гост вечери: Ферус Мустафов)

28. 07. у 19 сати – Művészetek völgye, Öcs-Kőfejtő

XI Међународна недеља културе у Печују

од **19. до 29. јула**, место: Baribakán várórok

28. јули у 19 сати – E. Z. Basic, Zbogom Brus Li (Србија)

– алтернативна група

SNN

Недељни лист Срба у Мађарској. Адреса: Српске народне новине, 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Телефон: 475-0654. Главни уредник: Милан Степанов, секретар редакције: Милица Вукајловић. Оснивач и издавач: Српски демократски савез. За издавача: Андрија Роцков.

Финансира се на основу мањинског законика из државног буџета посредством Државне задужбине за мањине. Суфинансијер: Министарство културе и медија Републике Србије. Лист дистрибуира Мађарска пошта, а претплаћује се код издавача. Име и адресу послати на адресу Szerb Demokratikus Szövetség, 1065 Budapest, Nagymező u. 49 а уплатити поштанском уплатницом или на жиро-рачун број платног промета 11705008-20417439. Претплата на лист је 4000 фт. за целу годину. За иностранство годишње 40 EUR, (10.000 Фт) – Штампач: КОМП-прес Кфт. Одговорни пословођа: Ференц Ибош. – Технички руководиоци: Карољ Сабо. ♦ Српске народне новине на Интернету: Home page: www.snn.hu E-mail: stepanov.milan@gmail.com

HU ISSN 1215-072 x

350 година Гомирја

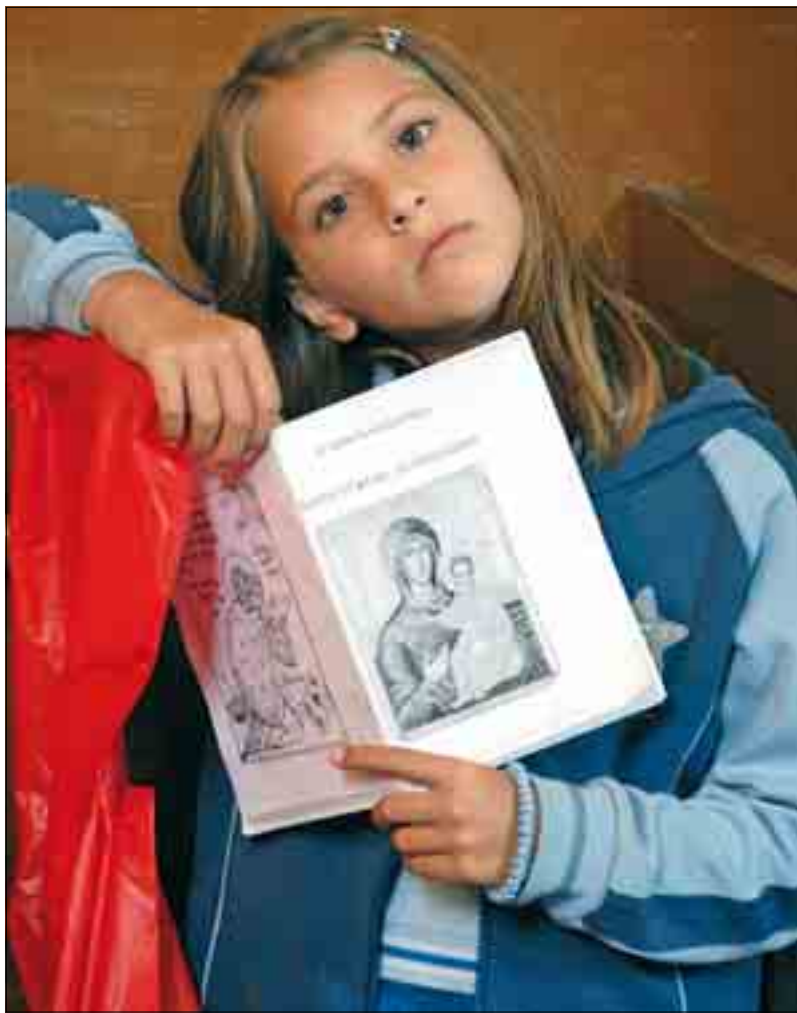

Фото: Иван Јакшић

Писмо патријарха Павла Коштуници

Његова светост патријарх српски Павле упутио је Војиславу Коштуници, председнику Владе Републике Србије, писмо у коме тражи да Влада Републике Србије покрене процедуру за доношење Закона о укидању пореза на додатну вредност за храну, одећу и опрему за бебе.

У писму се између осталог каже: „Ако се, пак, укидају или смањују исти ти порези за куповину првог стана, рачунарске опреме и многих

других производа, што ми поздрављамо, онда Вас, Господине Председниче, молимо да учините све што је до Вас да се коначно укине и плаћање Пореза на храну, одећу и опрему за бебе. Имајући у виду, да је већина села у Србији опустела, да се школе и по градовима затварају, или раде смањеним капацитетом, и да нас бела куга сваке године опомиње, то сматрамо да би ово био конкретан допринос да се то заустави”, закључује српски патријарх.

Писмо српске омладине Путину

Председнику Руске Федерације
Господину Владимиру Владимировичу Путину

Поштовани господине Председниче,

Сабор српске омладине изражава Вам велику захвалност због подршке коју пружате Србији у борби за очување Косова и Метохије у њеном саставу.

Ваши принципијелан став по овом питању има огроман значај за одржање међународног правног поретка, чиме дајете наду сваком народу да очекује равноправан положај у међународној заједници без обзира на своју величину. Свестан дубоких историјских, духовних и културних веза наша два словенска народа, Сабор српске омладине, као друштвена мрежа удружења из Србије, Црне Горе, Републике Српске и расејања, наставиће да развија, обнавља и продубљује везе између српског и руског народа.

После трагичног 20. века за Русију и Србију, Ваша одбрана међународног права и препознавање принципијелних политика наша два народа у очувању основних достигнућа европске и хришћанске цивилизације на почетку новог века, симболично представља могућност светлије и велике историје јединствених православних народа.

У манастиру Студеници
Сабор српске омладине
1. јула 2007.

Српски манастир Гомирје у Горском котару обележио је 350. годишњицу тапија које је царски Беч издао Србима на купљено земљиште у околини манастира.

Епархија горњокарловачка Српске православне цркве обухвата Банију, Кордун, Лику и Крбаву, Горски котар, северну Хрватску и Истру.

Ове просторе Срби насељавају још од 15. века, а нарочито од првих деценија 16. века, када духовни надзор над православним Србима овог подручја врше дабробосански митрополити. Када су крајем 17. века од турске власти ослобођени делови Лике, Баније и Крбаве, основана је 1695. године за ове крајеве посебна Карловачко-зринопољска епархија. Први архијереј ове епархије био је избегли дабробосански митрополит Атанасије Љубојевић (1696-1712).

Данас Епархију горњокарловачку чини пет архијерејских намесништава – глињско, карловачко, костайничко-дворско, личко и плашчанско.

Гомирје у Горском котару насељено је Србима после пада утврђеног града Клиса у Далмацији 1596. године. После продирања Турака у ово подручје током 16. века крај око

Гомирја потпуно је опустео. Преко посебних делегата Срби из Далмације тражили су од надвојводе Фердинанда у Грацу дозволу за пресељење и том приликом су насељени Гомирје, Врбовско и Српске Моравице. Како су то били поседи Франкопана, а досељеници нису ни пошто хтели кметски однос према господарима, настали сукоб са Франкопанима решен је компромисом – исплаћено им је земљиште у року од четири године, закључно са 1657. годином, за 15.000 форинти. Манастир Гомирје градио се заједно са формирањем првих српских насеља у Гомирју, Врбовском и Моравицама. Према записима из 1772. године манастир су основали и подигли тројица монаха из манастира Крка 1600. године.

Данашњи храм подигнут је 1719. године. У Другом светском рату манастир је пострадао, монаси су побијени, а храм и конаци манастира запаљени. Поново је обновљен 1962. године. После трагичних година грађанског рата од 1991. до 1995. године манастир Гомирје са својих шест монахиња и духовником остао је једини центар православних Срба у Хрватској. Остали манастири су опустели.

Страдање Срба у Сребреници

Под покровитељством Владе Републике Српске у Братунцу и Сребреници је обележена 15-та годишњица великог српског страдања у овом крају.

На Петровдан 1992. године јаке муслиманске снаге из Сребренице упале су у српско село Залазје где су починиле масакр, а затим и у села

Сасе, Биљача и Загони. Тог дана убијено је 69 српских војника и цивила, а више од 30 их је заробљено, од којих се 19 још воде као нестали.

Српска села су опљачкана, спаљена и потпуно уништена. Село Залазје још није обновљено и ту без струје и комуникације живи само једна двочлана старачка породица.

Сабор Јапанске православне цркве

УТокију је 7. и 8. јула одржан редовни годишњи Сабор Јапанске аутономне православне цркве. Сабор је почео митрополит Данило излагањем на тему „Манастир и црквени канони”, у коме је владика учесницима сабора говорио о канонским темељима монаштва, ступању у манастир и степенима монаштва, установи старчества, а на крају је направио кратак историјски преглед руског монаштва.

Митрополит Данило велики значај придаје развоју монашког живота у Јапанској Цркви. Тренутно у Јапану постоји једна монашка заједница при токијском Саборном хра-

му којом руководи јеромонах Герасим (Шевцов) који је у Јапан стигао из Тројице-Сергијеве Лавре.

Јапанска Црква данас броји 10.006 сталних парохијана Јапанаца (прошле године их је било 9.921); за годину дана је обављено 190 крштења (прошле године 166). Осим тога, храмове Јапанске православне цркве посећују странци православне вере који живе у Јапану – Руси, Срби, Румуни, Грци, Американци. У Јапанској Цркви служе два архијереја, 23 свештеника и 12 ђакона. На тај начин, Православна Црква у Јапану се, упркос тешкоћама, развија и живи.

Претучени свештеници

Двојица православних свештеника из Грузије нападнути су и претучени на североистоку Турске. Жртве напада су допутовале у Турску у саставу једне туристичке групе. Иако су били у цивилној одећи, на њихову припадност Цркви указивали су крстови које су носили око врата. По наводима јед-

ног турског листа, свештеници су били у куповини у граду Борџу када су им пришла тројица мештана и претукли их. Напад на свештенике је прекинут тек када је стигла полиција. Претучене свештенике су превезли у болницу у град Артвин одакле су, након указане помоћи, отпутовали кући.